

Grec, 25 anys de teatre

Les noces de plata del Grec, el festival d'estiu de Barcelona, se celebren enguany amb un currículum que l'acredita com un dels certàmens que més bé ha connectat amb la ciutat. L'esperit reivindicatiu que el va fer néixer el 1976, però, queda lluny dels temps actuals, i la seva projecció internacional continua sent el taló d'Aquil·les.

Sota la consigna "el Grec és de la Professió", actors, directors, escenògrafs..., teatres catalans en general van canalitzar, el 1976, la seva resistència cultural en una sèrie d'iniciatives adreçades a acostar el teatre al públic. Una d'aquestes passava per la potenciació d'una temporada popular a l'estiu, i reprenia, així, la proposta del barceloní Teatre Grec, el vell teatre de Montjuïc que, en plena dictadura, havia estat l'escenari de la cultura oficial. Dit i fet, les intencions de fa 25 anys van prendre forma en el festival d'estiu de Barcelona, el Grec, que, a aquestes altures, ha esdevingut a la ciutat el certamen de les arts escèniques per excel·lència.

La idea d'un teatre al servei del poble pot semblar anacrònica avui dia, però va ser aquest, i no un altre, l'esperit dels qui, mort el dictador, i reunits en l'Assemblea d'Actors i Directors, van començar a ocupar espais i a abocar aquell any la seva eufòria artística i democràtica en el Grec.

Allà van concebre una temporada d'espectacles a través dels quals es volia acostar als espectadors textos poc o gens coneguts, que paressin atenció no només al teatre sinó també a la música, i que hi impliquessin el major nombre de professionals possible. Herman Bonnín, president de l'Associació d'Actors i Directors de Catalunya, i un dels que, amb Mario Gas o Josep M. Flotats, es manifestaren l'any 1976 a la Rambla, considera aquell moment com el més important del teatre al Principat: "D'allà va sorgir un teatre català amb veu pròpia, i d'aquesta personalitat encara n'estem vivint", assegura.

L'actriu Carme Sansa, per la seva banda, recorda com en aquesta primera edició del festival, tan aviat interpretava com servia begudes o venia entrades: "Tots els que vam posar-hi el coll no pensàvem en el sou, sinó a tirar endavant tot allò." Precisament en la celebració del dia mundial del teatre el passat 28 de març, la intèrpret va llegir un manifest en què es demanava recuperar la unitat, el sentiment d'anar a l'una, que havia presidit aquell primer any de certamen.

Si bé el Grec no comptà amb suport municipal fins als anys vuitanta, l'ambició del festival era de tota manera remarcable. Sovint s'ha especulat que va néixer en un intent d'emular el festival d'estiu d'Edimburg. Més que això, el veterà actor Alfred Lucchetti afirma que la mirada a Barcelona estava posada en el certamen d'Avinyó, el qual ha estat, al seu parer, "l'empori" del teatre català, encara que els actors d'aquí no hi participessin o, fins i tot, hi anessin només com a visitants.

Vist des d'una perspectiva actual, Bonnín opina que el festival continua sent de Barcelona i per a Barcelona i la professió. En aquest sentit, doncs, "estem molt lluny d'un festival com el d'Edimburg. Tot i que té algunes afinitats culturals amb Catalunya, té una gran projecció internacional i hi ha una inversió econòmica considerable, mentre que al Grec li falta pressupost i no ha entrat encara en els grans circuits internacionals".

El sostre existent, però, pot ensulsiarse en els pròxims tres anys si hem de creure en les perspectives de creixement que acompanyarà el Fòrum 2004 -fòrum de les cultures-. Sigui com si-

TEATRE GREC

assemblea d'actors i directors

TEMPORADA POPULAR

juliol - agost
1976

Institut de cultura: Festival d'estiu de Barcelona 2001
del 26 de juny al 2 d'agost

Ajuntament de Barcelona

A l'esquerra, el cartell de la primera edició del Grec, sorgida de la rebel·lia i l'ànima de canvi de l'Assemblea d'Actors i Directors. Al costat, una imatge del cartell d'enguany, més festiu i menys reivindicatiu. Entre tots dos disten 25 anys.

gui, "el repte ara és intentar col·laborar i coproduir amb altres festivals europeus", observa Jaume Bernadet, membre de la companyia Comediants, la qual va formar part del programa de la primera edició del festival, participació que enguany arriba a la vuitena edició de la mà de 25 dies X 25 anys, un espectacle que convertirà la façana del Palau de la Virreina en un teatret on s'evocarà un dia rere l'altre un dels 25 anys del Grec, amb alguns dels protagonistes que han marcat la seva evolució.

Bernadet aposta per la recuperació dels Grec que van celebrar-se el 1991 en carpes a la Ciutadella a fi de facilitar els intercanvis d'idees entre els creadors, a l'estil de certàmens més concentrats, com ara els d'Edimburg i Zuric. I és que, des d'aquells inicis circumscrits al Teatre Grec a l'aire lliure, el festival ha fet girs que l'han portat a ampliar els escenaris a les sales privades, fins al punt que enguany el pro-

grama abraça un bon nombre de teatres dits comercials i, també, dels alternatius, quant a l'àmbit de les arts escèniques. Els territoris musicals per on transiten els artistes de prestigi i tirada popular s'han afermat, ja sense discussió, al Poble Espanyol i a la plaça del Rei, des que el 1986 músics de la talla del genial trompetista de jazz Miles Davis es deixessin veure pel festival. Amb tot, si s'ha d'assenyalar un punt d'inflexió rotund en la trajectòria del Grec, aquest correspon, sens dubte, al 1994, any en què –sota la direcció d'Elena Posa–, el festival s'expandí i passà dels 8 espais als 25; una tendència, d'altra banda, que el seu successor, Xavier Albertí, consolidarà al llarg de quatre anys.

La dispersió en què es va incórrer a causa del desplegament potser desmesurat a la dècada dels noranta ha acabat, als dos darrers, anys amb Borja Sitjà a la batuta, en un programa concentrat guiat pel lema "menys és més".

En l'edició actual, 75 espectacles entre teatre, dansa i música donen cos a un certamen que, segons Lucchetti, ha complert un objectiu que els "revolucionaris" de fa vint-i-cinc anys no es plantejaven: el de nexa d'unió amb les palpitations de la ciutat.

Un teatre, amb tot, més complaent que el dels primers anys? "El Grec ha de ser un contrapunt a Barcelona i no una cosa aïllada" –argumenta Lucchetti–, i, consegüentment, si el model imperant no segueix una línia més compromesa, el festival d'estiu no ho farà. El retorn a la seguretat dels clàssics es torna a posar de manifest en el Grec d'enguany, que d'autors catalans vius no n'inclou cap.

Bernadet, de Comediants, reconeix que hi troba a faltar l'aposta pel risc de la creació. Carme Sansa és contundent: "El Grec ha perdut les ganes de ser revulsiu i ara té el cul massa acomodat."

Núria Zayas